

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Інституту агроекології і
природокористування
О. І. Фурдичко
(підпись)
«25 » березень 2020 р.
(дата)

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ**

**«ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО»**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
(ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ)**

201- Агрономія (20 – Аграрні науки і продовольство),
101 - Екологія (10 – Природничі науки),
051 - Економіка (05 Соціальні та поведінкові науки)

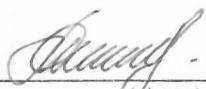
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий)

Київ – 2020 рік

Робоча програма навчально-практичної дисципліни Ділова українська мова та документознавство (Науковий стиль мови і письма) для здобувачів третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії спеціальностей 101 – Екологія, 201 – Агрономія, 051 – Економіка. К.: ІАП НААН – 22 с.

Розробник: **Нагорнюк О.М.**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, с.н.с. відділу підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення Інституту агроекології і природокористування НААН
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Завідувач відділу підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення

(підпис)
“25” вересня 2020 року

I.M. Городіська
(прізвище та ініціали)

Схвалено вченою радою Інституту агроекології і природокористування НААН (Протокол № 8 від 25 вересня 2020 р.)

Передмова

У добу творення незалежної Української держави, коли прийнято закон про надання українській мові статусу державної, питання культури мови набувають особливої ваги. Відповідно до Закону Про мову писемне спілкування в державному, суспільному, політичному, господарському житті, в ділових відносинах між організаціями та установами, в органах управління перейшло повністю на українську мову. Часто недосконале володіння українською мовою спричиняє появу чималої кількості типових помилок, хибних висловів, слів-покручів і знижує рівень культури мовлення у загальнонаціональному вимірі [Гриценко, 2008]. Мова – один з основних засобів професійної підготовки майбутніх фахівців. Вона сприяє формуванню та розвитку особистості людини, її інтелекту, волі, почуттів. Мова єднає покоління, зберігає духовне єство народу, національне світобачення, формує культуру нації [Гаценко, 2013].

Курс призначений для здобувачів третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії спеціальності 101 – Екологія, 201 – Агрономія, 051 – Економіка. Структура і зміст курсу визначаються метою і завданнями вищої школи у ХХІ столітті. Майбутнє сучасної науки за креативною особистістю науковця-викладача з виразними націоментальними рисами, який стимулює потяг до істини, розвиває нестандартність і гнучкість мислення, прагнення до саморозвитку і самовдосконалення. Сучасні науковці повинні вправно володіти мовними засобами, характерними для наукового та офіційно-ділового стилів – основи професійного спілкування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання, їх генезис, способи отримання і практичного застосування, а також науково-дослідна робота здобувача (магістрата).

Міждисциплінарні зв'язки:

Матеріал дисципліни має широкі міжпредметні зв'язки та базується насамперед на лінгвістичних дисциплінах: «Сучасна українська літературна мова», «Українознавство», «Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Ділова українська мова», «Стилістика», «Культура ділового мовлення» тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

1. Наукова комунікація як складник фахової діяльності;
2. Робота з науковим текстом.

1 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування в аспірантів поглиблого розуміння специфіки наукового стилю сучасної української мови, системних знань про розвиток традицій наукової усної та писемної комунікації, використання фахових термінів, з'ясування основних вимог до оформлення результатів наукової діяльності, аналіз типових помилок у процесі створення й перекладу наукових текстів та особливості редактування.

Завдання навчальної дисципліни:

поглибити знання про науковий стиль української мови, історію його становлення, функціонування, інструментарій дослідження;

розширити уявлення про науково-дослідницьку діяльність, науковий текст, його структуру та мовностилістичні засоби;

опанувати технології роботи з науковими текстами різних жанрів, розвивати вміння і навички їх мовностилістичного аналізу;

засвоїти методику, методологію та методи наукового дослідження;

дати студентам грутовні й систематичні знання з усіх розділів курсу ділової української мови;

сформувати уміння й навички складання, написання та оформлення організаційної, розпорядчої документації щодо особового складу, довідково-інформаційної, господарськодоговірної та обліково-фінансової документації;

забезпечити оволодіння нормами української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення, а також оволодіння навичками комунікативно виправданого використання засобів мови в різних життєвих ситуаціях, під час створення документів з дотриманням етикету ділового спілкування;

виховувати повагу до української літературної мови.

Очікувані програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни *аспірант повинен знати:*

- специфіку наукової мови як культурного феномену;

- праці українських та зарубіжних лінгвістів про наукове мовлення;

- особливості наукового стилю та його підстилів;

- специфіку та структурно-смислові компоненти наукових текстів різних жанрів;

- основи перекладу наукового тексту;

аспірант повинен вміти:

- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів;

- диференціювати різновиди наукового стилю: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний, науково-інформативний, науково-довідковий, науково-технічний та їх жанрові особливості;

- створювати й аналізувати наукові тексти різних жанрів;

- перекладати наукові тексти різної складності;

- використовувати набуті знання в ході наукових виступів, дискусій тощо;

- створювати презентації до наукового виступу.

Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Компетентності	Результати навчання
1.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Спілкуватися, у тому числі іноземною мовою, в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування.
2.	Креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, результати власних наукових досліджень, обґрунтування і висновки як у усній так і письмовій формі для різної аудиторії, як на національному так і на міжнародному рівні.
3.	Здатність виявляти, отримувати й аналізувати інформацію з різних джерел, організовувати та керувати інформацією.	Виявляти лідерські якості, відповіальність та повну автономість під час реалізації комплексних наукових проектів.
4.	Здатність представляти результати власної наукової і науково-технічної діяльності, у тому числі за допомогою наукових публікацій.	Формулювати, досліджувати та вирішувати проблеми екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування із застосуванням наукового методу пізнання.
5.	Здатність доносити до слухачів сучасні знання та наукові результати власних досліджень, у тому числі в рамках науково-педагогічної діяльності в галузі природничих наук.	
6.	Здатність до інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування.	

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна (денна, вечірня) форма навчання	заочна форма навчання
Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	Кількість кредитів ECTS-3 Загальна кількість годин – 90		Професійна підготовка
<u>Галузі знань (шифр і назва)</u> <u>10 Природничі науки</u> <u>20 – Аграрні науки і продовольство</u> <u>05 – Соціальні та поведінкові науки</u>	Тижневих годин для денної і заочної форми навчання: – 6 / 10 самостійної роботи здобувача 10	Рік підготовки: 1-й	Семестр 2-й
Спеціальність : 101 – Екологія 201 – Агрономія 051 – Економіка		Лекції 10- год.	4- год.
		Практичні, семінарські 20- год.	6 - год.
		Лабораторні - год.	- год.
		Самостійна робота 60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
		Вид контролю: зalіk	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для очної (денної /вечірньої) форми навчання –30/60 год – 35% / 65 %
для заочної форми навчання –10/80 год – 8% / 92 %

2 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовна частина 1. Наукова комунікація як складник фахової діяльності

Тема 1. Особливості наукового стилю мови і письма сучасної української літературної мови.

Українська мова в житті суспільства. Функції мови. Державний статус української мови в Україні. Лінгвістичне вивчення мови науки. Поняття про стиль і стилістичну норму. Стилі української літературної мови. Офіційно-діловий і науковий стиль мови. Публіцистичний та індивідуальний стилі мовлення. Текст як форма існування наукового знання. Найтипівіші наукові тексти: конспект, реферат, доповідь, анотація, тези, стаття, рецензія, курсові та дипломні роботи, дисертації. Правила опису використаної літератури.

Тема 2. Культура наукового тексту та усного наукового мовлення.

Культура наукової мови, її основні категорії та поняття. Методологічна культура як умова розвитку якостей доповідача. Індивідуальний інтонаційний стиль. Дотримання орфоепічних та акцентуаційних норм української літературної мови. Культура наукової доповіді, наукового виступу, лекції. Культура мовлення. Дешо про протокол та етикет. Мовний етикет української науки у науковому спілкуванні. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації фахівців. Наукові заходи як вияв мовної культури дослідника. Культура оперування поняттями. Поняття про культуромовну особистість.

Змістовна частина 2. Робота з науковим текстом

Тема 3. Лексичні норми та професійне спілкування.

Лексикологія як наука. Лексичне значення слова. Типологія помилок у науковому тексті. Лексичні помилки. Морфологічні помилки. Синтаксичні помилки. Стилістичні аномативи. Лексика науково-технічних і ділових паперів.

Тема 4. Державний стандарт та вимоги до оформлення документів (дисертацій).

Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163-2003. Вимоги до тексту документа і його оформлення. Класифікація документів. Мова документів.

Офіційно-діловий стиль, характерні ознаки. Усна і писемна форма офіційно-ділового стилю. Правила викладу матеріалу й логічної побудови тексту документа. Організаційні й розпорядчі документи. Документація щодо особового складу. Довідково-інформаційні документи. Документи з господарсько-договірної діяльності. Обліково-фінансові документи. Етикет

ділового листування. Усне ділове спілкування. Ділова розмова по телефону. Ділова доповідь.

Тема 5. Риторика. Публічний виступ.

Риторика як наука і мистецтво слова. Основні поняття класичної риторики. Інвенція. Основні закономірності риторики. Концепція. Моделювання аудиторії. Стратегія і тактика. Комунікативні ознаки мовлення. Диспозиція, елокуція, стежки і фігури в риториці. Меморія і акція. Гомілетика. Сутність і сенс красномовства (Елоквенція). Тактика красномовства в різних формах спілкування. Прийоми і форми аргументованої мови. Основи виступу. Софізми, парадокси і виверти у промові доповідача. Риторичні прийоми, використовувані в різних видах спілкування. Переговори. Роль майстер-класів у розвитку умінь і навичок красномовства.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	ін	с.р		л	п	лаб	ін	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Наукова комунікація як складник фахової діяльності.												
Особливості наукового стилю мови і письма сучасної української літературної мови	14	2	2				10	11	1			10
Культура наукового тексту та усного наукового мовлення.	14	2	2				10	13	1	2		10
Разом за змістовим модулем 1	28	4	4				20	24	2	2		20

Змістовий модуль 2. Робота з науковим текстом.

Лексичні норми та професійне спілкування. Лексика науково-технічних і ділових паперів	26	2	4				20	23	1	2		20
Державний стандарт та вимоги до оформлення документів (дисертацій)	16	2	4				10	21	1			20
Риторика. Публічний виступ	16	2	4				10	22		2		20
Разом за змістовим модулем 2	62	6	16				40	66	2	4		60

Усього годин	90	10	20			60	90	4	6			80
--------------	----	----	----	--	--	----	----	---	---	--	--	----

Тематика лекційних занять

- Лекція 1. Особливості наукового стилю мови і письма сучасної української літературної мови
- Лекція 2 Культура наукового тексту та усного наукового мовлення.
- Лекція 3. Лексичні норми та професійне спілкування. Лексика науково-технічних і ділових паперів
- Лекція 4. Державний стандарт та вимоги до оформлення документів (дисертацій)
- Лекція 5. Риторика. Публічний виступ.

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено навчальним планом	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості наукового стилю мови і письма сучасної української літературної мови.	2
2.	Лінгвістичне вивчення мови науки.	2
3.	Текст як форма існування наукового знання. Найтиповіші наукові тексти	2
4.	Культура наукової мови, її основні категорії та поняття.	2
5.	Мовний етикет української науки у науковому спілкуванні.	2
6.	Лексичні норми та професійне спілкування. Лексика науково-технічних і ділових паперів	2
7.	Типологія помилок у науковому тексті.	2
8.	Державний стандарт та вимоги до оформлення документів (дисертацій).	2
9.	Риторика як наука і мистецтво слова.	2
10.	Публічний виступ. Роль майстер-класів у розвитку умінь і навичок красномовства.	2
Всього год.		20

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Формування української національної мови. Статус української мови як державної в світлі Закону про мови в Україні. Українська мова в житті суспільства. Функції мови.	4
2.	Найтиповіші наукові тексти: конспект, реферат, доповідь, анотація, тези, стаття, рецензія, курсові та дипломні роботи, дисертації. Правила опису використаної літератури.	4
3.	Мовна норма. Офіційно-діловий стиль. Вимоги до складання та оформлення ділових документів. Класифікація ділових паперів. Текст документа. Дотримання орфоепічних та акцентуаційних норм української літературної мови.	4
4.	Культура наукової доповіді, наукового виступу, лекції.	4
5.	Культура оперування поняттями. Поняття про культуромовну особистість.	4
6.	Лексичні норми та професійне спілкування. Лексика науково-технічних і ділових паперів.	4
7.	Організаційні документи. Правила (внутрішнього трудового розпорядку, підготовки документації для здачі до архіву тощо) та їх реквізити. Принципи української орфографії.	4
8.	Розпорядчі документи. Вказівки та їх реквізити. Українська орфоепія та її основні норми. Документи щодо особового складу. Трудова книжка. Особовий листок з обліку кадрів. Українська графіка.	4
9.	Етикет ділового листування. Службові листи та їх стиль. Лист-запит, відповідь на запит. Супровідний лист. Гарантійний лист. Початкові та завершальні речення листів. Правопис слів іншомовного походження. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях, реченнях і вставлених компонентах.	4
10.	Етикет ділового листування. Службові листи: листи-прохання та відповіді на них; листи-пропозиції, листи-відмови. Типові звороти та фрази, які вживаються у цих листах. Правопис складних іменників. Листи-нагадування. Рекламаційні листи. Листи-претензії та відповіді на "сердиті" листи. Листи-вибачення. Листи-запрошення. Типові мовні звороти, вживані у цих листах.	4
11.	Усне ділове спілкування. Стиль усного спілкування. Форми ввічливості. Організація прийому делегації: 1)	4

	загальна програма (зустріч, ділова частина програми, культурна програма); 2) детальна програма (персональний склад тих, хто зустрічає; участь преси, радіо, телебачення; вітальна програма; забезпечення транспортом; розміщення в готелі). Організація та проведення переговорів.	
12.	Усне ділове спілкування. Публічний виступ. Жанри публічних виступів. Доповідь (політична, звітна, ділова). Бесіда. Підготовка до бесіди. Телефонна розмова. Візитна картка як одна із форм протокольних контактів. Правила оформлення візитних карток та їх використання.	4
13.	Історія риторики. Вітчизняна риторика. Теоретична риторика. Інвенція. Моделювання аудиторії. Стратегія і тактика. Комуникативні ознаки мовлення	4
14.	Диспозиція. Основна частина диспозиції. Виклад. Дедуктивний метод. Індуктивний метод викладу. Аналогійний метод. Стадійний метод. Концентричний метод. Аргументація. Теза. Аргумент. Закони логіки. Закон тотожності. Закон суперечності. Закон виключення третього. Закон достатньої підстави. Аналогійна аргументація. Демонстрація. Логічні помилки. Логічні помилки у структурі силогізму. Висновки. Підсумкові висновки. Типологічні висновки. Апелювальні висновки.	44
15.	Елокуція. Фігуральність мови. Тропи. Фігури. Тропіка. Тропи. Метафора. Метонімія. Парономазія. Риторичне запитання. Риторичне звертання. Риторичний оклик. Риторичне порівняння. Антономазія. Персоніфікація. Аллегорія. Іронія. Тавтологія. Фігури кількості. Парцеляція. Еліпс. Період.	4
16.	Акція. Інтонування. Техніка дихання і техніка мовлення. Композиційні частини промови. Образ оратора. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії. Риторичний ідеал.	4
17.	Види красномовства. Основні роди, види і жанри красномовства. Похвальні промови. Промови з певної нагоди. Вітальна гостьова промова. Прощальна промова. Похоронна промова . Епітафії. Академічне красномовство. Політичне красномовство. Апостол нашої свободи. Дипломатичне красномовство. Суспільно-побутове красномовство. Діалогічне красномовство. Еристика.	4
18.	Гомілетика. Ритмічність і ритм мови. Риторичний аналіз.	2
Разом		70

8. Індивідуальні завдання

1. Модуси публічного виступу.

2. Прокоментуйте з точки зору модусів публічного виступу наступний фрагмент:

"Коли ділишся якою-небудь думкою з англійцем - а це, треба сказати, завжди велика необачність, - то його мало цікавить, вірна ця думка, чи невірна. Для нього важливі інше: чи переконаний ти в тому, що говориш, чи ні. А між тим важлива сама думка, незалежно від того, наскільки щира людина, яка її висловила. Більше того, цінність будь-якої думки тим вища, чим менше щирий той, у кого вона з'явилась, адже в такому випадку вона не відображає його особистих інтересів, бажань і забобонів. Втім, не бійся, я не збираюсь говорити з тобою на політичні, соціологічні чи метафізичні теми. Люди мене цікавлять більше, ніж принципи, а люди без принципів мене просто захоплюють" (О. Уайлд. "Портрет Доріана Грія").

3. Продумайте і напишіть промову на тему: "Риторика: наука чи мистецтво?"

4. З'ясуйте структуру, вид та прийоми аргументації/критики в наведених прикладах:

- Розсудливість й аналітичні здатності не можна розглядати виключно як чоловічі якості. Якщо ми будемо їх приписувати виключно чоловікам, то, самі того не бажаючи, ми визнаємо, що чоловіки повинні мати переваги при вступі на роботу та просуванні по службі.

- Приріст знань людства подібний до кола, що розширяється. Чим більше довжина його окружності, тим більше у людства знань. Але при цьому збільшення довжини окружності означає, що у людства по мірі прогресу його знань все більшою є межа зіткнення з непізнаним. Оскільки Всесвіт безкінечний і невичерпний, кількість відкритих проблем науки має невпинно зростати. Проте цього не відбувається. Причина зрозуміла: довжина окружності лінійно пропорційна її радіусу, а площа кола пропорційна його радіусу в квадраті. Таким чином, кількісне помноження знань суттєво перевершує кількісне помноження відкритих проблем.

- Родні Сміт, член Президентської комісії з організованої злочинності, заявив парламентському підкомітету, що, на його думку, існують вагомі підстави для примусового тестування на наркотики федеральних службовців. Критик на зборах підкомітета поцікавився, чи готовий містер Сміт сам здати аналізи. Той відповів, що ні.

- Начальник тюрми: "Зараз модно говорити про те, що немає жодної різниці, працюєте ви в тюрмі чи на автомобільному заводі. Це повна дурниця. Мені подобається працювати в тюрмі через ту дивну напругу, якою проникнуте все тюремне життя. У тюрмі не буває двох однакових днів. Можете казати що завгодно про людей, з якими мені доводиться мати справу, але їх не можна назвати ні нудними, ні передбачуваними".

- Той, хто хоче досягти успіху, заздалегідь визначає свої задачі на наступний день. Він записує на папері в порядку важливості щонайменше шість значущих справ, які має виконати наступного дня. І з самого ранку він починає звірятися зі списком, викреслювати задачі, які вже були виконані, додавати нові й переносити в список на наступний день те, що не вдалося завершити.

- Що може трапитися, якщо ви виrushите за покупками без списку того, які вам треба купити? Ви побачите всі ці яскраві, розрекламовані телебаченням товари, ціле попурі надзвичайних продуктів і товарів. Ви стикнетесь з масою пропозицій, на які не розраховували, які вам не потрібні й яких ви не бажаєте.

- "На твою думку, у світі є тільки три нещастя: жити взимку в холодному помешканні, влітку носити вузькі чоботи і ночувати у кімнаті, де кричить дитина. у мене немає ні першого, ні другого, ні третього. Отже, немає у мене нещастя" (І. С. Тургенев. "Рудін").

- "Панове члени Державної Думи!

Слухаючи нарікання і звинувачення проти уряду, що тут лунали, я запитував себе, чи повинен я, голова уряду, йти шляхом словесної суперечки, словесного двобою і давати тільки привід для нових промов у той час, коли країна з напружену увагою і вимушеним нетерпінням чекає від нас сірої повсякденної роботи, прихованій блиск якої може виявитися тільки з часом. І звичайно, не для порожньої суперечки, не через побоювання того, що уряд назвуть безмовним так само, як даремно назвали його в колишній Думі "безвідповідальним", виступаю я з роз'ясненням, але для того, щоб повторно і особливо з'ясувати, в чому саме уряд буде брати керівні начала своєї діяльності, куди він іде і куди веде країну" (Столипін П. А. Промова, виголошена в Державній Думі 16 листопада 1907 року у відповідь на виступ члена Державної Думи В. Маклакова).

5. Продумайте ораторські промови, які б розкривали теми:

- А) "Сім'я чи кар'єра?";
- Б) "Палке кохання – це запорука чи перешкода щастя в шлюбі?";
- В) "Дача: чудовий відпочинок чи валіза без ручки?";
- Г) "Епідемія детективу в літературі";
- Д) "Для чого вивчати агрономію (чи іншу дисципліну)?";
- Е) "Вільне відвідування лекцій";
- Є) "Навіщо потрібні дипломи?".

6. Виберіть тему та підберіть матеріал для ораторської промови з огляду на ту аудиторію, в якій Ви будете виступати.

9. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, пояснення педагога й організації самостійної роботи студентів, підготовки студентів до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; вивчення нового матеріалу; конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного інтересу; контролю й оцінки результатів навчання, опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи, організації діяльності студентів, стимулювання діяльності, наприклад, конкурси, змагання, ігри, заохочення й інші методи перевірки й оцінки знань, особистісно-орієнтовані, інтеграційні, колективної дії, інформаційні, дистанційні, творчо-креативні, модульно-розвивальні тощо.

Інноваційні педагогічні технології, а саме:

- структурно-логічні технології: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;
- інтеграційні технології: дидактичні системи, що забезпечують інтеграцію міжпредметних знань і вмінь, різноманітних видів діяльності на рівні інтегрованих курсів (у т. ч. електронних);
- професійно-ділові ігрові технології: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг, комп’ютерні програми тощо);
- тренінгові засоби: система діяльності для відпрацювання певних алгоритмів вирішення типових практичних завдань за допомогою комп’ютера (психологічні тренінги інтелектуального розвитку, спілкування, розв’язання управлінських завдань);
- інформаційно-комп’ютерні технології, що реалізуються в дидактичних системах комп’ютерного навчання на основі діалогу «людина-машина» за допомогою різноманітних навчальних програм (тренінгових, контролюючих, інформаційних тощо);
- діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб’єкт-суб’єктного рівня.

10. Методи контролю

опитування (усно);
виступи на практичних заняттях,
робота з програмним забезпеченням і пошуковими системами,
творчі роботи;
тематичне й модульне тестування (письмово);
комп'ютерне тестування;
захист індивідуальних науково-дослідних робіт;
письмові самостійні й контрольні роботи;
написання рефератів;
колоквіуми;
письмове складання Екзамену.

Критерії оцінювання результатів навчання

Реалізація основних завдань контролю знань аспірантів досягається системним підходом до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю (поточного, підсумкового). Оцінювання знань аспірантів в Інституті здійснюється за 100-балльною шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЕКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B		
74-81	C	добре	зараховано
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно можливістю повторного складання	3 не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	3 не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота, у балах					Підсумковий контроль (залік), у балах	Сума, у балах
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	30	100
10	15	15	15	15		

Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є диференційований залік, який складається зі стандартизованого письмового опитування, теоретичних і практичних завдань, що потребують письмового розкриття для підсумкової оцінки успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу.

Поточний контроль успішності аспірантів може здійснюватися у балах шляхом їх опитування під час лекцій, виконання самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід під час консультацій.

Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань аспірантів доводиться до їхнього відома на першому занятті. Присутність на лекціях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності аспіранта на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Аспірант, який повністю виконав програму навчальної дисципліни й отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу» в Інституті агроекології і природокористування НААН.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Ділова українська мова та документознавство» для здобувачів третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії спеціальностей 201- Агрономія, 101 – Екологія, 051 - Економіка / Нагорнюк О.М. – К.: ІАП НААН, 2020.
2. Нагорнюк О.М. Ділова українська мова та документознавство: курс лекцій для здобувачів третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії спеціальностей 201- Агрономія, 101 – Екологія, 051 – Економіка. – К.: ІАП НААН, 2020. – 72 С.
3. Нагорнюк О.М. Ділова українська мова та документознавство: навчально-методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи здобувачів третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії

спеціальностей 201- Агрономія, 101 – Екологія, 051 – Економіка. – К.: ІАП НААН, 2020.

Рекомендована література Базова

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник / І.Р.Вихованець. К.: Либідь, 1993. 368 с.
2. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови / І.Р.Вихованець, К.Г.Городенська; за ред. І. Р. Вихованця. Київ: Пульсари, 2004. 398 с.
3. Галузинська Л. І., Науменко Н. В., Колосюк В. О. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посібн. К.: Знання, 2008. https://pidru4niki.c-m/1776061348782/d-kument-znavstv-/ukrayinska_m-va_za_pr-fesiynim_spryamuvannya
4. Гаценко І.О. Українська мова (за професійним спрямуванням). Методичний посібник до курсу для самостійної роботи студентів заочної форми навчання всіх спеціальностей ЧНТУ / Укладач Гаценко І.О. Чернігів: ЧДТУ. 2013. 71 с. <https://studfile.net/preview/5642280/>
5. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посіб. Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. 472 с.
6. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням. Навч. пос. К.: Центр учебової літератури, 2010. 624 с. ISBN 978-611-01-0031-1.
7. Глушник С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: А.С.К., 2008. 400 с.
8. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». <https://zak-n.rada.g-v.ua/laws/sh-w/2704-19#Text>
9. Зубков М. Сучасне українське ділове мовлення. Харків: "Торсинг", 2001. 382 с. – ISBN 966-7661-78-4
10. Коваль А.П. Ділове спілкування. К. : Либідь, 1992. 132 с
11. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. К.: Вища шк., 1997. 173 с.
12. Линчак І.М. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посіб. для студентів ВНЗ напряму підгот. “Туризм” / І.М.Линчак, Г.В.Матвєєва. Херсон : Олдіплус, 2014. 329 с.
13. Лучик А.А. Російсько-український та українсько-російський словник еквівалентів слова. К.: Довіра, 2004. 495 с.
14. Мацько Л.І, Мацько О.М. Риторика. <https://pidru4niki.c-m/19991130/rit-rika/rit-rika>
15. Міхалкін Н.В. Риторика. <https://stud.c-m.ua/65415/rit-rika/rit-rika>
16. Паламар Л.М., Кацевець Г.М. Мова ділових паперів. К.: Либідь, 1995. 208 с.
17. Пивоваров В. М., Савченко Л. Г., Калашник Ю. І. Ділова українська мова: Навч. посіб. Х.: Право, 2008. 120 с. http://library.nlu.edu.ua/P-LN_TEXT/KNIGI/PRAV-/DUM_2008.pdf
18. Плотницька І.М. Ділова українська мова: Навчальний посібник. 3-те видання. К.: Центр учебової літератури, 2008. 256 с.

19. Практикум з українського ділового мовлення / Л.Г. Погиба, Н.Г. Шкуратяна, Т.О. Грибіниченко та ін. К. : ФАДА, ЛТД, 2002.
20. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю. К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2016. 627 с.
21. Семеног О. М. Культура наукової української мови: Навч. посібн. К.: Академія, 2010. 213 с.
22. Семеног О.М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. /За ред. Л.І. Мацько. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2008. 252 с. ISBN 978-966-698-115-1
23. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. Тестово-комунікативне навчання: навч. посіб. / Л. О. Ткаченко, О. В. Любашенко, С.Є. Мельник [та ін.]; за ред. О. В. Любашенко. Київ: Компас, 2014. 255 с.
24. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів /Уклад.: С.П. Бибик та ін. К.: Довіра: УНВЦ "Рідна школа", 1996.
25. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163-2003 // <https://zak-n.rada.gov.ua/rada/sh-w/v0055609-03#Text>
26. Український правопис. К. : Наук. думка, 1993. 240 с.
27. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення. К.: Вища шк., 1998. 271 с.
28. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. К: Алерта, 2014. 696 с.
29. Юрійчук Н.Д. Українська мова (за професійним спрямуванням). Навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Переяслав-Хмельницький (Київська обл.): Домбровська Я. М., 2019. 138 с.

Допоміжна

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. К.: Либідь, 1991. 256 с.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
3. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003. 432 с.
4. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. К.: КММ, 2019. 208 с.
5. Головашук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. К.: Вища шк., 1995. 408 с.
6. Головашук С.І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. К. : Вища шк., 1995. 319 с.
7. Гринчишин Д.Г., Сербенська О.А. Словник паронімів української мови. К. : Рад. шк., 1986. – 220 с.
8. Діденко А.Н. Сучасне діловодство. К. : Либідь, 1998. 256 с.
9. Діловий стиль сучасної української літературної мови /Мова і час: Розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови. К.: Наук. думка, 1977. С. 199-217.
10. Карнеги Дейл. Як подолати неспокій і почати жити. К., 1995.
11. Карнеги Дейл. «Ораторське мистецтво та здійснення впливу на ділових партнерів» (Public Speaking and Influencing Men in Business). 1926.

12. Карнеги Дейл. «Як виробити впевненість у собі і впливати на людей, виступаючи публічно» (Public Speaking f-r Brinzza Success). 1956.
13. Козачук Г.О., Шкуратяна Н.Г. Практичний курс української мови. К.: Вища шк., 1993. 367 с.
14. Культура ділового спілкування менеджера: навчальний посібник / Г.Л. Чайка. К.: Знання, 2011. 445 с.
15. Культура української мови: Довідник /За ред. В.М.Русанівського. К.: Либідь, 1990. 302 с.
16. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. Чернівці: Книги - ХХІ, 2006. 496 с.
17. Любивець Л.П. Ділові папери. К. : Рад. шк., 1981. 103 с.
18. Матвієнко Л.П., Ващук П.О. Ділова українська мова: Практичний посібник. Володимир-Волинський, 1999. 96 с.
19. Марахова А.Ф. Мова сучасних ділових документів. К. : Наук. думка, 1981. 137 с.
20. Новий російсько-український словник-довідник юридичної, банківської, фінансової, бухгалтерської та економічної сфери /Уклад.: С.Я.Єрмоленко та інші. К. : Довіра: УНВЦ "Рідна мова", 1998. 783 с.
21. Олійник О. Світ українського слова. К.: Хрестатик, 1994. 415 с.
22. Орфографічний словник української мови / Уклад. С.І. Головащук та ін. К. : Довіра, 1999. 989 с.
23. Мацько Л.І., Мацько О.М., Сидоренко О.М. Українська мова. К.: Либідь, 1998. 416 с.
24. Молдованцев М.І., Сидорова Г.М. Сучасний діловий документ: Зразки найважливіших документів українською мовою. К. : Техніка, 1992. 231 с.
25. Погрібний М.І. Орфоепічний словник. К. : Рад. шк., 1984. 630 с.
26. Потебня, Олександр. Естетика і поетика слова: збірник / Олександр Потебня. Київ: Мистецтво, 1985. 301 с.
27. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. 307 с.
28. Російсько-український словник-довідник "Порадник ділової людини" /Уклад.: О.М. Коренга та ін. К. : Основи, 1995. – 549 с.
29. Російсько-український словник юридичних термінів. К.: Довіра, 1993. 539 с.
30. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. 2012. № 4. С.18-28.
31. Селігей П. О. Науковий стиль української мови: ресурси оновлення // Мовознавство. 2006. № 2-3. С. 174-186.
32. Сербенська О., Редько Ю., Федик О. Антисуржик. Львів: Світ, 1994. 72 с.
33. Сліпушко О.М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Правопис. Граматика. К. : Криниця, 1999. 507 с.
34. Словник іншомовних слів /За ред. О.С. Мельничука. К.: Наук, думка, 1985. 631 с.

35. Словник труднощів української мови /За ред. С.Я. Єрмоленко. К.: Вища шк., 1989. 183 с.
36. Сніжко, Валерій Володимирович. Українознавство: природна психо-філософська концепція: монографія / В. Сніжко. Київ: М-во освіти і науки України, Нац. НДІ українознав., 2010. 523 с.
37. Столяров Ю. М. Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі / Ю.М. Столяров // Вісн. ХДАК: зб. наук. пр. Х., 2000. Вип. 2. С. 4-7.
38. Стражний, Олександр Сергійович. Український менталітет: ілюзії, міфи, реальність / О.С. Стражний. Київ: Книга, 2008. 366 с
39. Сучасна українська літературна мова /За ред. А.П. Грищенка. К.: Вища шк., 1997. 493 с.
40. Сучасна українська літературна мова /За ред. О.Д. Пономаріва. К.: Либідь, 1998. 416 с.
41. Тараненко О.О., Брицин В.М. Російсько-український словник (сфера ділового спілкування). К. : УНВЦ "Рідна школа", 1996. 432 с.
42. Швецова-Водка Г. Документ і книга в системі соціальних комунікацій / Г. Швецова-Водка. Рівне, 2001. 438 с.

Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Науковий стиль мови і письма» для студентів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» / Лисенко А.В. – Полтава, 2019 – 12 с. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
2. Лисенко А.В. Силабус навчальної дисципліни «Науковий стиль мови і письма». Полтава: НУ «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка», 2019
3. Галузинська Л. І. Українська мова (за професійним спрямуванням) / Л.І. Галузинська, Н. В Науменко, В. О Колосюк. – К.: Знання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.c-m/1153010448789/d-kument-znavstv-/m-vni_zas-bi_nauk-v-g-_stily
4. Орфографічний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sl-vnyk.ua/>
5. Словник української мови (в 11 т.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sum.in.ua/>
6. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням / С.В.Шевчук, І.В. Клименко. Режим доступу: http://pidruchniki.c-m/1180091240664/ d-kument-znavstv/-f-rmlyuvannya_rezultativ_nauk-vyi_diyaln-sti
7. Культура усного наукового мовлення // http://library.gnpu.edu.ua/books/Scientific%20language/Chapter%206/Part_1.htm
8. Гавриш І. В. Розвиток українського наукового стилю 20 – 30-х років ХХ століття (на матеріалі науково-технічних текстів) [Електронний ресурс]: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Ірина Володимирівна Гавриш. Харків, 2001. 27с. Режим доступу: <http://referatu.net.ua/newreferats/7569/181529>

9. Гінзбург М. «Кожен пише, як дише». Нормативні документи як дзеркало сучасного стану української науково-технічної мови / М.Д.Гінзбург // Дзеркало тижня. 11-17 лютого 2006. №5. (584). Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/SCIENCE/kazhdyy_pishet_kak_n_dyshit_n-rmativni_d-kumenti_yak_dzerkal_suchasn-g_stanu_ukrayinsk-yi_nauk-v.html
10. Заніздра В.В. Аспекти інтерпретації наукового тексту [Електронний ресурс] / В.В. Заніздра // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія № 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). Випуск 3: зб. наук. праць; за ред. академіка Л. І. Мацько. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2009. С. 84-89. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/2303>
11. Кратко М. Проблеми української наукової мови / М. Кратко // Вісник Нац. ун-ту «Львів.політ.», 2002. № 453. С. 12-13. Режим доступу: http://tc.termin-l-gy.lp.edu.ua/TK_Wisnyk453/TK_wisnyk453_kratk-.htm
12. Кузнецова Г. Культура наукової української мови у фаховій підготовці майбутніх освітян / Г. П. Кузнецова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2012. № 6 (Ч. 1). С. 214-220. Режим доступу: [http://nbuv.g-ua/UJRN/ppsv_2012_6\(1\)_34](http://nbuv.g-ua/UJRN/ppsv_2012_6(1)_34)
13. Литовченко В., Стріха М. Українська наука – безмовна? / В.Литовченко, М.Стріха // Дзеркало тижня. 14-20 лютого 2004. № 6 (481). Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/S-CIETY/ukrayinska_nauka_bezm-vna.html
14. Моргунюк В. Застандартовані правила ділового та наукового стилю / В. Моргунюк // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». № 503, 2004. С.75-81. Режим доступу: http://www.interklasa.pl/p-rtal/d-kumenty/r_m-wa/strny_ukr02/m-wa/00_m-wa11.htm#
15. Семеног О. М. Наукова мова як комунікативний феномен / О. М. Семеног // Гуманізм та освіта. Міжнародна науково-практична конференція. Електронне наукове видання матеріалів конференції, 2010. Режим доступу: <http://c-nf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Semen-g.php>
16. Зелінська Н. В. Стаття у фаховому виданні: комунікація, імітація, профанація?/ Н. В. Зелінська // Наука України у світовому інформаційному просторі. Вип. 8. К.: Академперіодика, 2013. С. 54-60. Режим доступу: <http://akademperi-dyka.-rg.ua/d-cs/science Ukr8/NU-8-Zelinska.pdf>
17. Зелінська Н.В. Нова модель наукової комунікації і дискурс / Н. В. Зелінська // Стиль і текст. Вип. 4. Режим доступу: <http://j-urnlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1071>
18. Левчук І. Комунікативні ознаки рецензійного дискурсу / І. Левчук. Режим доступу:http://esnuir.eenu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/902/1/Levchuk_Iryna_K-munikatyvni_znaky_retsenziyn-g_dyskursu.pdf
19. Шулінова Л. В. Жанрова диференціація наукового стилю сучасної української літературної мови [Електронний ресурс] / Л. В. Шулінова // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2005. Вип.11. С. 79 84. Режим доступу: http://nbuv.g-ua/j-pdf/apyl_2005_11_14.pdf.
20. Яхонтова Т. В. Жанри первинної наукової комунікації: сучасні тенденції розвитку [Електронний ресурс] / Т. В. Яхонтова // Наук. вісник Дрогоб. держ.

пед. ун-ту ім. І. Франка. Сер. : Філол. науки (мовознавство). 2014. № 2. С.135-140. – Режим доступу: http://nbuv.g-v.ua/j-pdf/nvddpufm_2014_2_26.pdf.

Календарно-тематичний план вивчення нормативної навчальної дисципліни
ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
(ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ)

Третій (освітньо-науковий)
201- Агрономія (20 – Аграрні науки і
продовольство),
101 - Екологія (10 – Природничі науки),
051 - Економіка (05 Соціальні та
поведінкові науки)

З дисципліни «Ділова українська мова та документознавство»
1-й семестр 2020-2021 навчальний рік

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту агроекології
і природокористування НААН
акад. О. І. Фурдичко
(підпис)

« » 2020 р.

К-ть тижнів	17
Лекцій	10 год
Практичних занять	20 год
Самостійна робота	60 год
Всього	90 год

Дата	Лекції	К-ть год	Практичні заняття	К-ть год	Самостійна робота	К-ть год
	Особливості наукового стилю мови і письма сучасної української літературної мови	2	Особливості наукового стилю мови і письма сучасної української літературної мови.	2	Формування української національної мови. Статус української мови як державної в світлі Закону про мови в Україні. Українська мова в житті суспільства. Функції мови.	3
	Культура наукового тексту та усного наукового мовлення.	2	Лінгвістичне вивчення мови науки.	2	Найтипіші наукові тексти: конспект, реферат, доповідь, анотація, тези, стаття, рецензія, курсові та дипломні роботи, дисертації. Правила опису використаної літератури.	3
	Лексичні норми та професійне спілкування. Лексика науково-технічних і ділових паперів	2	Текст як форма існування наукового знання. Найтипіші наукові тексти	2	Мовна норма. Офіційно-діловий стиль. Вимоги до складання та оформлення ділових документів. Класифікація ділових паперів. Текст документа. Дотримання орфоепічних та акцентуаційних норм української літературної мови.	4
	Державний стандарт та вимоги до оформлення документів (дисертацій)	2	Культура наукової мови, її основні категорії та поняття.	2	Культура наукової доповіді, наукового виступу, лекцій.	3
	Риторика. Публічний виступ	2	Мовний етикет української науки у науковому спілкуванні.	2	Культура оперування поняттями. Поняття про культуромовну особистість.	3
			Лексичні норми та професійне спілкування. Лексика науково-технічних і ділових паперів	2	Лексичні норми та професійне спілкування. Лексика науково-технічних і ділових паперів.	3
			Типологія помилок у науковому тексті.	2	Організаційні документи. Правила (внутрішнього трудового розпорядку, підготовки документації для здачі до архіву	3

				тощо) та їх реквізити. Принципи української орфографії.	
			Державний стандарт та вимоги до оформлення документів (дисертацій).	2	Розпорядчі документи. Вказівки та їх реквізити. Українська орфоепія та її основні норми. Документи щодо особового складу. Трудова книжка. Особовий листок з обліку кадрів. Українська графіка.
			Риторика як наука і мистецтво слова.	2	Етикет ділового листування. Службові листи та їх стиль. Лист-запит, відповідь на запит. Супровідний лист. Гарантійний лист. Початкові та завершальні речення листів. Правопис слів іншомовного походження. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях, реченнях і вставлених компонентах.
			Публічний виступ. Роль майстер-класів у розвитку умінь і навичок красномовства.	2	Етикет ділового листування. Службові листи: листи-прохання та відповіді на них; листи-пропозиції, листи-відмови. Типові звороти та фрази, які вживаються у цих листах. Правопис складних іменників. Листи-нагадування. Рекламаційні листи. Листи-претензії та відповіді на "середні" листи. Листи-вибачення. Листи-запрошення. Типові мовні звороти, вживані у цих листах.
					Усне ділове спілкування. Стиль усного спілкування. Форми ввічливості. Організація прийому делегації: 1) загальна програма (зустріч, ділова частина програми, культурна програма); 2) детальна програма (персональний склад тих, хто зустрічає; участь преси, радіо, телебачення; вітальна програма; забезпечення транспортом; розміщення в готелі). Організація та проведення переговорів.
					Усне ділове спілкування. Публічний виступ. Жанри публічних виступів. Доповідь (політична, звітна, ділова). Бесіда. Підготовка до бесіди. Телефонна розмова. Візитна картка як одна із форм протокольних контактів. Правила оформлення візитних карток та їх використання.
					Історія риторики. Вітчизняна риторика. Теоретична риторика. Інвенція. Моделювання аудиторії. Стратегія і тактика. Комунікативні ознаки мовлення
					Диспозиція. Основна частина диспозиції. Виклад. Дедуктивний метод. Індуктивний

			метод викладу. Аналогійний метод. Стадійний метод. Концентричний метод. Аргументація. Теза. Аргумент. Закони логіки. Закон тотожності. Закон суперечності. Закон виключення третього. Закон достатньої підстави. Аналогійна аргументація. Демонстрація. Логічні помилки. Логічні помилки у структурі силогізму. Висновки. Підсумкові висновки. Типологічні висновки. Апелювальні висновки.	
			Елокуція. Фігулярність мови. Тропи. Фігури. Тропіка. Тропи. Метафора. Метонімія. Парономазія. Риторичне запитання. Риторичне звертання. Риторичний оклик. Риторичне порівняння. Антономазія. Персоніфікація. Алегорія. Іронія. Тавтологія. Фігури кількості. Парцеляція. Еліпс.Період.	3
			Акція. Інтонування. Техніка дихання і техніка мовлення. Композиційні частини промови. Образ оратора. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії. Риторичний ідеал.	3
			Види красномовства. Основні роди, види і жанри красномовства. Похвальні промови. Промови з певної нагоди. Вітальна гостьова промова. Прощальна промова. Похоронна промова. Епітафія. Академічне красномовство. Політичне красномовство. Апостол нашої свободи. Дипломатичне красномовство. Сусільсько- побутове красномовство. Діалогічне красномовство. Еристика.	4
			Гомілетика. Ритмічність і ритм мови. Риторичний аналіз.	3

Науково-педагогічний працівник

к.с.-г.н., доцент. Нагорнюк О.М.

ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО

1. Основна мета засвоєння курсу - формування в аспірантів поглиблена розуміння специфіки наукового стилю сучасної української мови, системних знань про розвиток традицій наукової усної та писемної комунікації, використання фахових термінів, з'ясування основних вимог до оформлення результатів наукової діяльності, аналіз типових помилок у процесі створення й перекладу наукових текстів та особливості редактування.

2. Місце навчальної дисципліни у програмі підготовки фахівців даного напряму підготовки (спеціальності). Матеріал дисципліни має широкі міжпредметні зв'язки та базується насамперед на лінгвістичних дисциплінах: «Сучасна українська літературна мова», «Українознавство», «Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Ділова українська мова», «Стилістика», «Культура ділового мовлення» тощо.

3. Завдання дисципліни полягає у:

- поглибити знання про науковий стиль української мови, історію його становлення, функціонування, інструментарій дослідження;

- розширити уявлення про науково-дослідницьку діяльність, науковий текст, його структуру та мовностилістичні засоби;

- опанувати технології роботи з науковими текстами різних жанрів, розвивати вміння і навички їх мовностилістичного аналізу;

- засвоїти методику, методологію та методи наукового дослідження;

- дати студентам ґрунтовні й систематичні знання з усіх розділів курсу ділової української мови;

- сформувати уміння й навички складання, написання та оформлення організаційної, розпорядчої документації щодо особового складу, довідково-інформаційної, господарськодоговірної та обліково-фінансової документації;

- забезпечити оволодіння нормами української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення, а також оволодіння навичками комунікативно виправданого використання засобів мови в різних життєвих ситуаціях, під час створення документів з дотриманням етикету ділового спілкування;

- виховувати повагу до української літературної мови.

4. Основні результати навчання та компетенції, які вони формують.

Компетенції:

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

2. Креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

3. Здатність виявляти, отримувати й аналізувати інформацію з різних джерел, організовувати та керувати інформацією;

4. Здатність представляти результати власної наукової і науково-технічної діяльності, у тому числі за допомогою наукових публікацій;

5. Здатність доносити до слухачів сучасні знання та наукові результати власних досліджень, у тому числі в рамках науково-педагогічної діяльності в галузі природничих наук;

6. Здатність до інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування.

Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен *знати*:

- специфіку наукової мови як культурного феномену;

- праці українських та зарубіжних лінгвістів про наукове мовлення;

- особливості наукового стилю та його підстилів;

- специфіку та структурно-смислові компоненти наукових текстів різних жанрів;

- основи перекладу наукового тексту;

аспірант повинен *вміти*:

- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів;
- диференціювати різновиди наукового стилю: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний, науково-інформативний, науково-довідковий, науково-технічний та їх жанрові особливості;
- створювати й аналізувати наукові тексти різних жанрів;
- перекладати наукові тексти різної складності;
- використовувати набуті знання в ході наукових виступів, дискусій тощо;
- створювати презентації до наукового виступу.

5. Короткий зміст навчальної дисципліни.

Змістовна частина 1.

Наукова комунікація як складник фахової діяльності

Тема 1. Особливості наукового стилю мови і письма сучасної української літературної мови.

Українська мова в житті суспільства. Функції мови. Державний статус української мови в Україні. Лінгвістичне вивчення мови науки. Поняття про стиль і стилістичну норму. Стилі української літературної мови. Офіційно-діловий і науковий стиль мови. Публіцистичний та індивідуальний стилі мовлення. Текст як форма існування наукового знання. Найтипівіші наукові тексти: конспект, реферат, доповідь, анотація, тези, стаття, рецензія, курсові та дипломні роботи, дисертації. Правила опису використаної літератури.

Тема 2. Культура наукового тексту та усного наукового мовлення.

Культура наукової мови, її основні категорії та поняття. Методологічна культура як умова розвитку якостей доповідача. Індивідуальний інтонаційний стиль. Дотримання орфоепічних та акцентуаційних норм української літературної мови. Культура наукової доповіді, наукового виступу, лекції. Культура мовлення. Дещо про протокол та етикет. Мовний етикет української науки у науковому спілкуванні. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації фахівців. Наукові заходи як вияв мовної культури дослідника. Культура оперування поняттями. Поняття про культуромовну особистість.

Змістовна частина 2.

Робота з науковим текстом

Тема 3. Лексичні норми та професійне спілкування.

Лексикологія як наука. Лексичне значення слова. Типологія помилок у науковому тексті. Лексичні помилки. Морфологічні помилки. Синтаксичні помилки. Стилістичні аномативи. Лексика науково-технічних і ділових паперів.

Тема 4. Державний стандарт та вимоги до оформлення документів (дисертацій).

Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163-2003. Вимоги до тексту документа і його оформлення. Класифікація документів. Мова документів.

Офіційно-діловий стиль, характерні ознаки. Усна і писемна форма офіційно-ділового стилю. Правила викладу матеріалу й логічної побудови тексту документа. Організаційні й розпорядчі документи. Документація щодо особового складу. Довідково-інформаційні документи. Документи з господарсько-договірної діяльності. Обліково-фінансові документи. Етикет ділового листування. Усне ділове спілкування. Ділова розмова по телефону. Ділова доповідь.

Тема 5. Риторика. Публічний виступ.

Риторика як наука і мистецтво слова. Основні поняття класичної риторики. Інвенція. Основні закономірності риторики. Концепція. Моделювання аудиторії. Стратегія і тактика. Комунікативні ознаки мовлення. Диспозиція, елокуція, стежки і фігури в риториці. Меморія і акція. Гомілетика. Сутність і сенс красномовства (Елоквенція). Тактика красномовства в різних формах спілкування. Прийоми і форми аргументованої мови. Основи виступу. Софізми, парадокси і виверти у промові доповідача. Риторичні прийоми, використовувані в різних видах спілкування. Переговори. Роль майстер-класів у розвитку умінь і навичок красномовства.

6. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу.

Відділ підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного зabezпечення: доц. Нагорнюк О.М.

7. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу.

На вивчення дисципліни відводиться 90 години (3 кредитів ЄКТС), з яких: лекційних – 10 год., практичних – 20 год., самостійної роботи студентів – 60 год.

8. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни.

Рекомендована література

Основна

1. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник / І.Р.Вихованець. К.: Либідь, 1993. 368 с.
2. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови / І.Р.Вихованець, К.Г.Городенська; за ред. І. Р. Вихованця. Київ: Пульсари, 2004. 398 с.
3. Галузинська Л. І., Науменко Н. В., Колосюк В. О. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посібн. К.: Знання, 2008. https://pidru4niki.c-m/1776061348782/d-kument-znavstv-/ukrayinska_m-va_za_pr-fesiynim_spryamuvannya
4. Гаценко І.О. Українська мова (за професійним спрямуванням). Методичний посібник до курсу для самостійної роботи студентів заочної форми навчання всіх спеціальностей ЧНТУ / Укладач Гаценко І.О. Чернігів: ЧДТУ, 2013. 71 с. <https://studfile.net/preview/5642280/>
5. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посіб. Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. 472 с.
6. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням. Навч. пос. К.: Центр учебової літератури, 2010. 624 с. ISBN 978-611-01-0031-1.
7. Глушник С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: А.С.К., 2008. 400 с.
8. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». <https://zak-n.rada.gov.ua/laws/sh-w/2704-19#Text>
9. Зубков М. Сучасне українське ділове мовлення. Харків: "Торсинг", 2001. 382 с. – ISBN 966-7661-78-4
10. Коваль А.П. Ділове спілкування. К. : Либідь, 1992. 132 с
11. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. К.: Вища шк., 1997.173 с.
12. Линчак І.М. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посіб. для студентів ВНЗ напряму підгот. “Туризм” / І.М.Линчак, Г.В.Матвеєва. Херсон : Олдіплус, 2014. 329 с.
13. Лучик А.А. Російсько-український та українсько-російський словник еквівалентів слова. К.: Довіра, 2004. 495 с.
14. Мацько Л.І, Мацько О.М. Риторика. <https://pidru4niki.c-m/19991130/rit-rika/rit-rika>
15. Міхалкін Н.В. Риторика. <https://stud.c-m.ua/65415/rit-rika/rit-rika>
16. Паламар Л.М., Кацавець Г.М. Мова ділових паперів. К.: Либідь, 1995. 208 с.
17. Пивоваров В. М., Савченко Л. Г., Калашник Ю. І. Ділова українська мова: Навч. посіб. Х.: Право, 2008. 120 с. http://library.nlu.edu.ua/P-LN_TEXT/KNIGI/PRAV-/DUM_2008.pdf
18. Плотницька І.М. Ділова українська мова: Навчальний посібник. 3-те видання. К.: Центр учебової літератури, 2008. 256 с.
19. Практикум з українського ділового мовлення / Л.Г. Погиба, Н.Г. Шкуратяна, Т.О. Грибінченко та ін. К. : ФАДА, ЛТД, 2002.
20. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю. К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2016. 627 с.
21. Семеног О. М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. К.: Академія, 2010. 213 с.
22. Семеног О.М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. /За ред. Л.І.Мацько. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2008. 252 с. ISBN 978-966-698-115-1
23. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. Тестово-комунікативне навчання: навч. посіб. / Л. О. Ткаченко, О. В. Любашенко, С.Є. Мельник [та ін.]; за ред. О. В. Любашенко. Київ: Компас, 2014. 255 с.

24. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів /Уклад.: С.П. Бибик та ін. К.: Довіра: УНВЦ "Рідна школа", 1996.
25. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163-2003 // <https://zak-n.rada.g-v.ua/rada/sh-w/v0055609-03#Text>
26. Український правопис. К. : Наук. думка, 1993. 240 с.
27. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення. К.: Вища шк., 1998. 271 с.
28. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. К: Алерта, 2014. 696 с.
29. Юрійчук Н.Д. Українська мова (за професійним спрямуванням). Навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Переяслав-Хмельницький (Київська обл.): Домбровська Я. М., 2019. 138 с.

Допоміжна

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. К.: Либідь, 1991. 256 с.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
3. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003. 432 с.
4. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. К.: КММ, 2019. 208 с.
5. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довід. К.: Вища шк., 1995. 408 с.
6. Головащук С.І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. К.: Вища шк., 1995. 319 с.
7. Гринчишин Д.Г., Сербенська О.А. Словник паронімів української мови. К.: Рад. шк., 1986. 220 с.
8. Діденко А.Н. Сучасне діловодство. К.: Либідь, 1998. 256 с.
9. Діловий стиль сучасної української літературної мови / Мова і час: Розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови. К.: Наук. думка, 1977. С. 199-217.
10. Карнеги Дейл. Як подолати неспокій і почати жити. К., 1995.
11. Карнеги Дейл. «Ораторське мистецтво та здіснення впливу на ділових партнерів» (Public Speaking and Influencing Men in Business). 1926.
12. Карнеги Дейл. «Як виробити впевненість у собі і впливати на людей, виступаючи публічно» (Public Speaking f-r Brinzza Success). 1956.
13. Козачук Г.О., Шкуратяна Н.Г. Практичний курс української мови. К.: Вища шк., 1993. 367 с.
14. Культура ділового спілкування менеджера: навчальний посібник / Г.Л. Чайка. К.: Знання, 2011. 445 с.
15. Культура української мови: Довідник /За ред. В.М.Русанівського. К.: Либідь, 1990. 302 с.
16. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. Чернівці: Книги - XXI, 2006. 496 с.
17. Любивець Л.П. Ділові папери. К.: Рад. шк., 1981. 103 с.
18. Матвієнко Л.П., Вашук П.О. Ділова українська мова: Практичний посібник. Володимир-Волинський, 1999. 96 с.
19. Марахова А.Ф. Мова сучасних ділових документів. К.: Наук. думка, 1981. 137 с.
20. Новий російсько-український словник-довідник юридичної, банківської, фінансової, бухгалтерської та економічної сфери /Уклад.: С.Я.Єрмоленко та інші. К.: Довіра: УНВЦ "Рідна мова", 1998. 783 с.
21. Олійник О. Світ українського слова. К.: Хрестатик, 1994. 415 с.
22. Орфографічний словник української мови / Уклад. С.І. Головащук та ін. К.: Довіра, 1999. 989 с.
23. Мацько Л.І., Мацько О.М., Сидоренко О.М. Українська мова. К.: Либідь, 1998. 416 с.
24. Молдованцев М.І., Сидорова Г.М. Сучасний діловий документ: Зразки найважливіших документів українською мовою. К.: Техніка, 1992. 231 с.
25. Погрібний М.І. Орфоепічний словник. К.: Рад. шк., 1984. 630 с.
26. Потебня, Олександр. Естетика і поетика слова: збірник / Олександр Потебня. К.: Мистецтво, 1985. 301 с.

27. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. 307 с.
28. Російсько-український словник-довідник "Порадник ділової людини" /Уклад.: О.М. Коренга та ін. К.: Основи, 1995. 549 с.
29. Російсько-український словник юридичних термінів. К.: Довіра, 1993. 539 с.
30. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. 2012. № 4. С.18-28.
31. Селігей П. О. Науковий стиль української мови: ресурси оновлення // Мовознавство. 2006. № 2-3. С. 174-186.
32. Сербенська О., Редько Ю., Федик О. Антисуржик. Львів: Світ, 1994. 72 с.
33. Сліпушко О.М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Правопис. Граматика. К. : Криниця, 1999. 507 с.
34. Словник іншомовних слів /За ред. О.С. Мельничука. К.: Наук, думка, 1985. 631 с.
35. Словник труднощів української мови /За ред. С.Я. Єрмоленко. К.: Вища шк., 1989. 183 с.
36. Сніжко, Валерій Володимирович. Українознавство: природна психо-філософська концепція: монографія / В. Сніжко. Київ: М-во освіти і науки України, Нац. НДІ українознав., 2010. 523 с.
37. Столяров Ю. М. Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі / Ю.М. Столяров // Вісн. ХДАК: зб. наук. пр. Х., 2000. Вип. 2. С. 4-7.
38. Стражний, Олександр Сергійович. Український менталітет: ілюзії, міфи, реальність / О.С. Стражний. Київ: Книга, 2008. 366 с
39. Сучасна українська літературна мова /За ред. А.П. Грищенка. К.: Вища шк., 1997. 493 с.
40. Сучасна українська літературна мова /За ред. О.Д. Пономаріва. К.: Либідь, 1998. 416 с.
41. Тараненко О.О., Брицин В.М. Російсько-український словник (сфера ділового спілкування). К. : УНВЦ "Рідна школа", 1996. 432 с.
42. Швецова-Водка Г. Документ і книга в системі соціальних комунікацій / Г. Швецова-Водка. Рівне, 2001. 438 с.

Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Науковий стиль мови і письма» для студентів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» / Лисенко А.В. Полтава, 2019 12 с. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
2. Лисенко А.В. Силабус навчальної дисципліни «Науковий стиль мови і письма». Полтава: НУ «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка», 2019
3. Галузинська Л. І. Українська мова (за професійним спрямуванням) / Л.І. Галузинська, Н. В Науменко, В. О Колосюк. К.: Знання. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.c-m/1153010448789/d-kument-znavstv-/m-vni_zas-bi_nauk-v-g-stily
4. Орфографічний словник української мови]. Режим доступу: <http://www.sl-vnyk.ua/>
5. Словник української мови (в 11]. Режим доступу: <http://sum.in.ua/>
6. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням / С.В.Шевчук, І.В. Клименко. Режим доступу: http://pidruchniki.c-m/1180091240664/ d-kument-znavstv-/f-rmlyuvannya_rezultativ_nauk-v-yi_diyaln-sti
7. Культура усного наукового мовлення // http://library.gnpu.edu.ua/b--ks/Scientific%20language/Chapter%206/Part_1.htm
8. Гавриш І. В. Розвиток українського наукового стилю 20-30-х років ХХ століття (на матеріалі науково-технічних текстів): автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологіч-них наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Ірина Володимирівна Гавриш. Харків, 2001. 27 с. Режим доступу: <http://referatu.net.ua/newreferats/7569/181529>
9. Гінзбург М. «Кожен пише, як дішає». Нормативні документи як дзеркало сучасного стану української науково-технічної мови / М.Д.Гінзбург // Дзеркало тижня. 11-17 лютого 2006. №5. (584). Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/SCIENCE/kazhdyy_pishet_kak_-n_dyshit_n-rmativni_d-kumenti_yak_dzerkal- suchasn-g- stanu ukrayinsk-yi nauk-v.html
10. Заніздра В.В. Аспекти інтерпретації наукового тексту / В.В. Заніздра // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія № 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство).

- Випуск 3: зб. наук. праць; за ред. академіка Л. І. Мацько. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2009. С. 84-89. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/2303>
11. Кратко М. Проблеми української наукової мови / М. Кратко // Вісник Нац. ун-ту «Львів.політ.». 2002. № 453. С. 12-13. Режим доступу: http://tc.termin-logy.lp.edu.ua/TK_Wisnyk453/TK_wisnyk453_kratk-.htm
12. Кузнецова Г. Культура наукової української мови у фаховій підготовці майбутніх освітян / Г. П. Кузнецова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2012. № 6 (Ч. 1). С. 214-220. Режим доступу: [http://nbuv.g-v.ua/UJRN/ppsv_2012_6\(1\)_34](http://nbuv.g-v.ua/UJRN/ppsv_2012_6(1)_34)
13. Литовченко В., Стріха М. Українська наука – безмовна? / В.Литовченко, М.Стріха // Дзеркало тижня. 14-20 лютого 2004. № 6 (481). Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/S-CIETY/ukrayinska_nauka_bezm-vna.html
14. Моргунюк В. Застандартовані правила ділового та наукового стилю / В. Моргунюк // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». № 503, 2004. С.75-81. Режим доступу: http://www.interklasa.pl/p-rtal/d-kumenty/r_m-wa/str-ny_ukr02/m-wa/00_m-wa11.htm#
15. Семеног О. М. Наукова мова як комунікативний феномен / О. М. Семеног // Гуманізм та освіта. Міжнародна науково-практична конференція. Електронне наукове видання матеріалів конференції, 2010. Режим доступу: <http://c-nf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Semen-g.php>
16. Зелінська Н.В. Стаття у фаховому виданні: комунікація, імітація, профанація?/ Н. В. Зелінська // Наука України у світовому інформаційному просторі. Вип. 8. К.: Академперіодика, 2013. С. 54-60. Режим доступу: <http://akademperi-dyka.-rg.ua/dc/science Ukr8/NU-8-Zelinska.pdf>
17. Зелінська Н.В. Нова модель наукової комунікації і дискурс / Н. В. Зелінська // Стиль і текст. Вип. 4. Режим доступу: <http://j-urnlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1071>
18. Левчук І. Комунікативні ознаки рецензійного дискурсу / І. Левчук. Режим доступу:http://esnuir.eenu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/902/1/Levchuk_Iryna_K-munikatyvni_znaky_retsenzijng-dyskursu.pdf
19. Шулінова Л. В. Жанрова диференціація наукового стилю сучасної української літературної мови / Л. В. Шулінова // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2005. Вип.11. С. 79 84. Режим доступу: http://nbuv.g-v.ua/j-pdf/apy1_2005_11_14.pdf.
20. Яхонтова Т.В. Жанри первинної наукової комунікації: сучасні тенденції розвитку / Т.В.Яхонтова // Наук. вісник Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І.Франка. Сер.: Філол. науки (мовознавство). 2014. № 2. С.135-140. Режим доступу: http://nbuv.g-v.ua/j-pdf/nvddpufm_2014_2_26.pdf.

9. Система оцінювання:

Поточний контроль: оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, оцінювання контрольних робіт, виконання самостійної роботи.

Підсумковий контроль: залік у 1 семестрі.